

MAGYAR KURIR.

Bécs, Pénteken, November 14dikén, 1825.

Spanyol Ország.

Az Etoile így ír Nov. elsőjén Badenből Oct. 25dikéről: Tegnap fegyvernyugvás köttetett, 's ma Barcelonának Capitulatioja fogadtatott-el. Bele értődnek a' Hostalrichi és Torragonai őrizet seregek és erősségek is. — Mina kinyitkozttata, hogy a' spanyol Király számot tarthat hívségére. — Seregeink baladék nélkül elfoglalják a' nevezett helyeket. Eljen a' Király!

A' melly nap aláíratott Barcelonának Capitulatioja, az nap Mina következendő Proclamatiót bocsátott közre: Barcelonai Lakosok! Némelly rossz útra vezetett emberek, liket olly állapotra kelte juttatni, hogy ne árthassanak, tegnap meg akarák háborítani a' köz csendességet, 's e' végre olly eszközökhöz próbáltak nyúlni, mellyeknek jó kimenetelei soha sem lehetnek; bízván azonban én allhatatosságomban és okosságomban, 's ismervén egyszersmind az ő tehetetlenségeket, szinté azon szempillantásig megkíméltem ezen embereket, a' mikor szorosabb és igazságosabb rendszabásoknak szükségét kezdtem megismerni, 's a' mellyek tegnap meg is tétettek.

„Barcelonának Lakosai! Magatokviselésével meg vagyok elégedve, 's éppen ezen okból hiszem, hogy bizodalommal fogtok irántam viseltetni. A' környülalások olyanok, hogy a' legközönségesebb értelem is állallathatja; én azokhoz alkalmaztatom magaviselését, melly a' Hazának valóságos hasznaival meg fog egyez-

ni. Ezen szép városnak lakosaiboz viseltető háladatosságom meg fogja mutatni, minémű rendszabásokhoz nyúljak, mellyeket, ha a' szükség úgy hozná magával, ön személyemnek elmielőzésével is kész leszek megtenni, minthogy utójjára is csak azon cselchedetek maradnak meg, mellyeket az okosság dictált, mellynek sinörmértéketől soha el nem távozom. Csendesség, egytértés, és bizodalom a' tisztihivatalokhoz, mind ez a' mit kívánok és kívánni fogok; 's ti meg fogjátok majd ítélhetni, valyon polgártársatok és Generálistok hűségtenné leve e szent tisztjeinek teljesítésében a' jelenvaló állapotban.“ Barcelona, Oct. 25d. 1825.

Espoz y Mina.

A' Carthagenai Gróf (Gen. Morillo) Oct. 5d. következendő hódoló-frást küldött Corunnából a' Királynak: „Szire! Galiciának Fő Kapitánya nagy örvendezéselben merülvén-el azon híren, hogy Felséged újra megnyerő szabadságát és teljes jussait, a' maga érzéseinek egyenes kifejezését, 's a' Galiciái Armada' és népség' nevében alázatos hódolásának adóját, ezennel leteszi Felséged' lábai elébe. Ha a' Spanyolok, a' mostaniaknál sokkal kevésbé terhelő környülalások között is „Ohajtott Ferdinánd“ névet adának Felségednek, 's ezzel kinyitkozttaták, mennyire biztak Felségedben; mennyivel inkább kívánhattak most hogy Felséged atyjainak királyi-székét újra foglalná-el. Annyi sok lázadásoknak, nyomorúságoknak, tévelygésnek

tésére nézve, hanem azalatt folytak az alkudozások, 's Mina kijenté a' feltételeket, mellyek alatt, ha a' Királytól egyenes parancsolatai érkeznek, a' Marsal kívánságának eleget fog tenni. Ezen feltételek megküldettek az Angoulemi Hercegnék; 's az alatt míg a' követ oda járt, újra azon parancsolat érkezett a' fő Hadiszállásról, hogy ha Mina 's a' több Generálisok nem engedelmesskednének, arra fegyverrel szorítottassanak. Ekkor vége szakadt az alkudozásnak, 's úgy látszott, hogy az ellenségeskedések megújított erővel fognak ismét elkezdődni. Azonközben megérkezett a' feltételekkel elküldött Stabális-tiszt, 's általa meghatalmaztatást vett Marsal Moncey, hogy a' Minától ajánlott feltételeket bizonyos változtatásokkal elfogadhatja. Ezzel tüstént Stabális-tisztek küldettek minden constitutiós Hormányzókhöz Minának azon útastásával, hogy az ellenségeskedésekkel hagynának fel. Egyszersmind a' Marsal és Mina között egy Szerződés kötött, mellyben utóbbi az egész Cataloniái Armadáról jót állott. Ezen Szerződésnek czikkelyeit meg ugyan nem tudhatni, de annyi bizonyos hogy az megkötött, 's aláírásokkal is megerősített. Ezek szerint tehát Cataloniában is helyre állott a' békekesség, 's az ottani táborozásban el vagyon érve a' cél."

Nagy Britannia és Irlandia.

A' Morning-Chroniclének legközelebb közöltt vélekedéseire imígy felel a' Courier: „Ezen beszédekre és gyanításokra egész bizonyossággal válaszolhatjuk, hogy az Admiralitás' részéről semmi különös mozgások nem tétetnek, és semmi nevezetes tengeri készülétek nincsenek munkában. Közelebbi pénteken jelenténk, hogy két Línea-hajó' kikészítetése végett adattak parancsolatok, mel-

lyek Nyugót-Indiába segítséget vigyenek; ezenkívül ez idő szerint semmiféle nagyobb készüléteket nem veszünk észre tengeri osztlányunkban. — A' mi azon Politicát illeti, a' mellyel Anglia bánhat majd Spanyol Országgal, erre nézve elégnék tartjuk ezt a' megjegyzést tenni, hogy a' mit arról most csevegnek, mind koránvaló dolog 's csupa gyanításokból állhat, minthogy miolta Sir W. A' Court újra elkezdé diplomaticai foglalatosságait Ferdinánd' Udvaránál, annak sokkal rövidebb az ideje, mintsem hogy Igazgatásunkkal közölhetne volna azon közléscinek fogamatját, mellyek iránt meghatalmazva lehet. A' mi a' spanyol költsönt illeti, melly, mint a' Chronicle akarja, fontos előterjesztés' tárgya Igazgatásunk' részéről, erre nézve igen hihetetlennek tartjuk, hogy lépés tétetett volna. A' Speculánsok, kik ezen költsönnel foglalatosskodtak, úgy bocsálkoztak az egész dologba, mint valamelly Lotteriába, 's az Obligatiók' becése elég bizonyosággal szolgál reá, hogy annak birtokosai az egészet kocka-vetésnek tartották. A' hitelezők' állapotja. — szomorúan kell pedig hallanunk, hogy sokan teljes bizodalommal adák oda ezen költsönbe pénzeiket; — valósággal kedvetlen; hanem azt által nem láthatjuk, micsoda fundamentomion tarthatnak arra számot, hogy ügyökben az igazgatás legyen hozzájuk segedelemmel."

A' New-Times nevű Ujság így ír Oct. 28d: „A' Times 's más liberális Ujság-levelek azon panaszolkoának, hogy a' Spanyolok nem viselék oly vitézül magokat, a' mint az ő barátaik tőlök méltán kívánhaták, 's mi megvaljuk, hogy Colon Úr ama hatalmas spanyol Orátor, ki a' mult Martziusban a' City-Tavernában adatott vendégségnél szószólló vala, oly reménységgel híztatott, hogy hazafijai valahol csak meg fognak állani a'

törésen. Ő ugyanis így szólott: „Reménylünk hogy azon pályán, mellyen menni fogunk, Angliának tetszését megnyerhetjük. A' Spanyolok elhatározzák magokban, hogy atyjaitól messze nem esnek, és magokat sem fogják megtagadni. Ugyan azon lesznek ők 1823-ban, a' kik 1808-ban valának. Van szívek és kezek, 's a' barátságoknak és virtusoknak sincsenek híjjával.“ Ezen szavakat nem lehet másként magyarázni, mint hogy a' Spanyolok annyiban mennyiben magokat védelmezni fogják. Itten ugyan nem kell arról is megfejeltkezni, hogy Colon Úr csakhamar mérsékeltet jegyzést füze említett szavaihoz. — „Mi híjjával vagynak tehát a' Spanyolok?“ mond — „Vasnak és pénznek híjjával, hogy az elsővel hadat viselhessenek, a' másodikkal segítségével pedig annak költségeit fedezhessék.“ — Duzzogjon bár a' Times Újság a' mint akarja, nekünk úgy tetszik, hogy az Whigeknek és Radicalisoknak semmi okok a' panasza. A' mi féle portékára csekély summa pénzért számot tarthattak, azt meg is kapták. Minden értékek, 's Revolutióhoz való szeretetek mellett csak annyit sem szerethetnek egybe, a' mennyiből egy jóforma ütközet' árrát megfizethették volna. Crocker Úr igen jól megvittatta ezen pontot azon gyülekezeten, mellyben a' szabadság' Apostolai ezer font Sterlinget ajánlottak. „Micsoda segítség“ mond ő „ezer font Sterling a' spanyol Constitu-tiósnak? Hány Regimentet állíthatnak, ruházhatnak, fegyverkezethetnek-fel és fizethetnek ők abból? Vallyon a' ki ezen plánumot tévé, meggondolta e, mibe kerül Spanyol Országban a' hadviselés? Mit gondol vallyon mennyi ideig húzhatjuk a' háborút ezen ezer fonttal? A' táborozásnak szükségait takarthatjuk e vele csak egyhónapig, egy hétig, egy nappig avagy épen egy óráig is?“ De ezen

gyülekezetenek férjfiái még mustrák valának az adakozásban azon Grófokhoz és Grófnékhöz képest, kik a' spanyol pártosok' felsegállítására adattak Bálban könnyű lépésekkel lebegének. Ezen gazdag és nevezetes személyek, a' Whig-Nemesség' színei, Spanyol Ország szabadságának ügyét 362 font Sterling és hat Silling készpénzzel segítették 's most már ezek a' nemes Urak és Dámák nyúl-szívűeknek szidalmazták azon Spanyolokat, kiket eddig Vitézeknek tartának. Mi részünkről azt hisszük, hogy a' Hidal-gosok' (spanyol Nemesek') vitézsége, tökéletesen egyezik Patronusaiknak adakozásával.“

Prof. Schlegel néhány hetek óta Londonban tartózkodik, hogy az Indiai Literatura körül való vizsgálódásaiban, ottan a' Kelet-Indiai Könyvtar' kéziratait használhassa.

Azon muzsikai innep' alkalmatosságával, melly Yorkban a' betegek' és szegények' Intézeteinek hasznára rendszeren minden harmadik esztendőben szokott tartatni, az idén 27,000 font Sterling jött-bé. A' vele járó költség 7000 font-ra ment, 's e' szerint a' tiszta jövedelem 20 000 font Sterlingre telt.

Cádixban Oct. 7d. költ levelek szerint Arguelles a' Cortosi gyűlés' egyik nevezetes Deputátusa, több tiszti-társai-val együtt Sept. 30d. és így egy nappal VII Ferdinánd' elmenetele előtt, onnan elútagozott, 's az nap különben is nagy volt a' kivándorlás. — A' Kereskedőség olly hiszemben vala, hogy az 1819 dídvám-lajstromot, mellyet a' Cortesi-gyűlés eltörölt, a' mostani Igazgatás tisztént újra folyamatba fogja vét tui.

Oct. 26d. olly parancsolatot vevő Kapitány Brace, hogy a' Gauges ne-ű 84 ágyús Linca-hajóval, 's a' 74 ágyús Genuával indulna Nyugat-India felé, hogy az ottani szigetelbeli őrizet-sere-

geket ezer emberrel szaporítaná. Ezen sereget kiszállítván, mind a' két nevezett hajó a' nagy tengerre megy, hogy a' Ganges nevű hajón, mellynek hátulja nem az eddig szokásban volt módon nem teke forma kereksejben vagy on építve, vizgálatokat tehessenek az iránt, valyon ezen új építésnek van e valami haszna a' sebesebb menetelre és kormányzásra nézve?

A' Demetaryi támadás, a' mint Sept. 6dikai levelekből latszik, az egész Szerecsenségre magadzott; a' felfedezés után négy órával kelle vala jelnek adatni minden Fejéréknek megölettetésekre nézve. Két száz Szerecsenek közül, kilc törvény clébe idéztettek, nyolczat már felakásztottak, 's még 13 ugyan ezen sorsra fog jutni.

Walter Scott egy új Románt szandékozik kiadni, melly „Sz. Roman kútja“ czím alatt rövid időn megjelenik.

Madame Catalani ez idő szerint A-berdeenben Skóciában adja Concertjeit.

Némelly ánglus Journálok azt írálk nem régiben, hogy Bonpland Urat, az Akadémia' tagját, a' Paraguayi első Directornak Törvény- Doctor Franciának seregei elfogták. 'S ez a' mint mondják azért esett, mivel Bonpland Úr az Ilex paraguay, Coriantesben, Francia Országának határához közel, általplántálta. Újabb tudósítások azonban, mellyek ezen Tudósról, ki már Humbold Sándorral tett útazásai által nevezetessé leve, Montevideoból érkezének azt erősítik, hogy Bonpland Úr a' legjobb állapotban van Paraguayban, 's természet-historiai vizgálódásait szorgalmatosan folytatja.

Londoni Újság-levelek következő tudósításokat közölnek még Kapitány Parry' utóbbi Expeditiójáról:

A' két Expeditiós-hajók, Hecla és Fury, az éjszaki szélességnek magasabb részein sokszor hosszszas szélveszekkel

küszdöttek, 's gyakran nagy veszedelemnek valának kitétetve a' rettentő jégnek sebes sohanása miatt, melly a' hajókat iszonyú sebességgel magával ragadta. E' miatt gyakran kár esett a' hajókban, 's azok meszszire felvettettek, de szerencsére elkerülék azon fenyegető veszedelmet, mellynek a' Dorottya nevű hajó, körülkerítetvén efféle jéghegyek által, ki vala tétetve Kapitány Rosz' Expeditiója' alkalmatosságával. Az 1821-diki télen, megvizsgálván elébb a' visszaverő tengeröblöt, 's a' telelésre, a' mint látszott, alkalmas helyet választván, leányá vasmacskaít az Expeditió. Ez volt Novemberben, melly hónap többnyire Európában is szomorú szokott már lenni, 's melly iszonyatos ezen arctikai tájakon, hol ekkor az Expeditió volt, el lehet gondolni. — Az egész télen nem láthatott emberi lakó-helyeket az Expeditió; száraz föld és jég, mind havas és pusza térségnek látszottak; csak ritkán mutatak magokat néhány tengeri madarak is, hasonlók a' déli szélességen lévőkhöz; a' fejer medve préda után száguldozott a' jégen. 'S ezen említett állatok 's a' tengeri borjú, hahogy a' Matrózok hozzájuk közel férhettek, derék vadászatul szolgáltak azon kevés kiterjedésű kitérések alkalmatosságával, mellyeket a' hajók 's az ezek mellett jobb lakozás' kedvéért épített gunyhók körül lehetett tenniük. Az éjszaki fény csillámlása mindenkor egyenlő mélységben vala a' láthatárral. — Mindenik hajón csillagnéző torony állítatott, 's a' mint hallik, Fischer Úr (Cambridgei fi) 's más Tudósok, a' csillagos ég tudományára nézve fontos vizgálatokat tevének. — Azon készülék, melly a' fris levegő' hébocsátása végett csöveknél fogva alkalmaztatott a' hajókra igen foganatos vala, nemkülönben a' téli lábbelik és mindenféle ruházatok, mellyek az ezen hideg tája,

kon való télelésre nézve beszerezettelk. Tagjaiknak megfagyása ellen igen együ- gyu regulák adattak a' legényeknek: ha a' szabad ég alatt valának, mind unta- lan egymás szeme közé kelle nekik nézi, 's ha egyik a' másiknak testén ké- kelleni kezdő foltot vett észre, azt tús- tént dörzsölni kellett, hogy a' vér ottan újra forgásba jöjjön. — Az Eskimók 1822-ben az Expeditiónak hat hónapi te- lelése után jelenének-meg először, dél felé tett időszaki vándorlások közben mintegy véletlen bukkánván a' teelők ha- jókra. Vadak' módjára, váratlanul köze- litének ök a' hajókhoz, 's durva kiabá- lás közben nyilakkal fegyverkezve lép- tetek előre 40 — 50-en állván egy rend- ben. Hátok megett valának aszszonyaik és kutyáik, ladikaikkal és szánaikkal egyetemben. A' hajó emberei a' szerint bántak velek mind Vadakkal szokás. Ka- pitány Parry 's vagy öt Tisztje felfegy- verkezve, de egyersmind barátságának és bizodalomnak jeleivel közelitének felé- jek. Jól fogadák őket, 's szép egyetér- tés leve közöttök, melly csak akkor za- vartatott-meg, mikor ezen természet fi- jai, valamit a' mi nem az övék volt el akarának tulajdonítani magoknak. Ezek a' szegény emberek gond nélkül élnek 's hajlandók a' társalkodásra; mikor az iszonyú tél múlni kezd, délre vándorol- nak eleségért, 's azon plántáért, mel- lyeket a' természet a' leghidegebb helyek- től sem tagadott-meg egészen. Sajnál- lani lehet hogy tengeri utazóink olly ké- sőre ismerkedhetének-meg velek, mi- sőre egymástól csakhamar el kelle vá- niok. Most látván ök elsőben Európaia- kat 's európai hajókat, eleinte igen nagy vala bennük az újság kívánás, 's hal- szírral töltött tömlőiket, tengeri-kutya- és medve-bőreiket 's kutyáikat öröme- st elcserelgeték európai portékákkal. Né- hány efféle kutyákat el is hozott magá-

val az Expeditio. Ezek igen jámborak és könnyen taníthatók, de most a' leve- gő változtatása miatt némelly szenvedése- nek vagynak kitétetve. — Kapitány Cook- nak volt egy kecskéje, melly kétszer ke- rülé-meg vele a' világot; — a' Hecla hajón is van egy Orkneyi macska, melly már kétszer járta-meg az éjszak-polusi Expeditiót; egy Eskimó-kutyának, melly már szinte így járta-meg kétszer a' nagy útát, kutya baja sincs 's kedvire sétál- gat a' hajó fedelén, míg pajtásai, nem szokván még meg a' szelídebb égaljat, ahoz lassan lassan 's nyavalyogva kez- denek hozzá szokni. — A' Matrózok több ritka és tökéletes példányokat hoztak tengeri-lovakból, vagy tengeri Unicor- nisokból, a' mint ök ezen rendes alkatású halat szolták nevezni, hoz- tak egy fejer rókát, 's arcticusi foglyok' lúdak', és réczél' számos példányait. Az ntolsó tele az Expeditiónak ezen tájakon igen kemény volt; 1822 Nov. 23dikától 1823 Aug. 11dikéig, 40 — 50 mértföld- nyi kiterjedésű egymástérő heghegyek vevék körül a' hajókat; melly utóbb em- litett napon ezt az egész jég-világot mozgásba hozta egy hirtelen kerekedő kemény harmatos-szélvész, 's ennél fog- va a' hajók fogságokból kiszabadultak. A' Kapitány erősen meghatározá magában, hogy ottan tölti még a' harmadik telet is, de a' harmatoszás ideje nagyon késő kezdődött, 's e' miatt kevés idő maradt volna vizsgálódásokra. — Említést érde- mel még az a' nevezetes környülállás, hogy a' legénység sokat szenvedett a' téli hónapokban a' bogaraktól, mellyek ha- sonlók a' Moskitokhoz, 's a' polaris ma- daraknak eledetül szolgálnak.

*Nov. 13d. a' Státus-papira-
sainak közép-árrok:*

Státus Kötelező levele 5 pCtual Conv. P. 81 1/4;

Ugyan az 2 1/2 pCtmal; Sorvonásos Költsön 1820-ról C. P.; Ugyan az 1831-ről 100 f. C. P. 120 3/4 Bizonyítás 1821d. Költsönről 100 fért C. P. — Bécs Városi Bankó Obligatiók 2 1/2 pCtmal 38 5/8; 100 for. C. P. 249 7/8 for. V. Czban. 1 Bank-Actia 914 1/2 for. C. P. Cs. Arany 11 for. 33 xr.

*A Gabona négy fő nemeinek árrok
általján Nov. 3. — 8d.*

(Mérőjét garasra számlálva V. Czban.)

	Búza.	Rozs.	Árpa.	Zab.
Bécsben Nov. 4.	126	70	61	48
— Nov 8d.	134	78	55	47
Stockekuban Nov. 3.	111	86	51	35
Fischamenden Nov. 4. és 6.	—	65	40	37
Nagy Enzensdorfon Nov. 5.	116	79	44	36

Magyar Ország.

A' Hazai Tudósítások így szóllanak Nov. 8d.:

Ferdinánd kir. Fő Herczeg Magyar Országnak Fő Hadi Kormányzója családi jószágáról Sárvárról f. h. elsőjén szerencsésen megérkezett.

A' Nagy Mélt. kir. Helytartó-Tanács az Exactórságban Kapfelberger Ferencz' és Stadt Antal' haláluk által megüresült Számvevő Tisztségekre Szlezacscek Pál és Grohe János Ingrossista Urakat méltóztatott kinevezni; ezek helyett pedig Ingrossistákka: Kamóczy János és Vincze József Urakat; 's végre ezek helyett Accessistákka Keresztury Antal és Jeleni András Urakat, az ő tudvalévő tehetségeikre és megbizonyított szorgalmatosságokra nézve.

Reszihelyi tudósítások szerint Zala Vármegyében Oct. 10d.; Badaacsonyon még későbaen kezdették a' szüretet, melly

közönségesen olly bővséges volt, hogy egy harmad részéhez is alig győztek edényeket szerezni. A' termésnek jóságát úgy itélik, hogy az 1820dikét meghaladja; de az 1819, és 1822dikét el nem éri, mert az utóbbit most is az 1811dikihez hasonlíthatják. A' bővségnek bizonyosságul szolgálhat a' mustnak olcsósága, mert Zala-Egerszeg körül 45 xron is lehetett akóját venni; a' Balaton' mellyéken 1 f. 30 xron; a' Badaacsonyi hegyeken pedig 3 — 4 forinton.

Pesten Nov. 5d. tartotta a' Magyar kir. Universitás az új iskolai esztendőre a' sz. Lélek' segítségül hívását; ugyan az nap a' kir. Gymnasium is. Ezen közönséges Intézeteknek virágzását szembetűnően mutatja a' Tanulóknak sokasága. Ugyanis az Universitásnak minden ágában a' Tanulók' száma öszveségesen volt 900; a' kir. Gymnasiumban 802; a' Nemzeti Iskolákban 596. Az elmúlt esztendei tapasztalás újabb bizonyosságot nyújt a' fő Iskolabeli magyar Ifjúság' tisztességes magaviseletéről, és a' tudományokban való előmeneteléről. Reményloni lehet, azt is hogy a' nemzeti nyelv' taníttatása a' Külső-városi Iskolákban egész szorgalmatossággal fog folytattni, a' miben már a' Zsidó község itten nevezetes példát mutatott.

L o - e l a d á s.

Erdélyben eladóvá tételnek 24. anyakanczak, hozzájuk való egy két vagy több maglovakkal. Mind ezek részserint Circassiai, Mikes, Daniel és Arabs eredetűek. Árrokat, 's eladások' módját meg lehet tudni Kolosvárti Kereskedő Szábel Úrnál, 's Bécsben a' Magyar Kurir Redactiójánál.